

Plan Odnowy Miejscowości Wałycz na lata 2017 - 2024

Gmina Ryńsk, w skład której wchodzi miejscowość Wałycz, położona jest we wschodniej części województwa Kujawsko-Pomorskiego, w powiecie wąbrzeskim. Gmina zajmuje teren o powierzchni 200,8 km² i liczy 8860 mieszkańców. W skład Gminy wchodzi 21 sołectw skupiających 35 miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości Wałycz jest dokumentem służącym realizacji przedsięwzięć wpływających na poprawę warunków życia mieszkańców wsi, zaspokojenia ich potrzeb społeczno - kulturowych, rozwoju tożsamości oraz zachowania dziedzictwa kulturowego. Realizacja zadań ujętych w planie obejmuje lata 2017-2024.

1. Charakterystyka miejscowości

Miejscowość Wałycz położona jest we wschodniej części Gminy Ryńsk. Większość obszaru sołectwa stanowią grunty orne – 516 ha, pozostała część ziem to: łąki trwałe – 16 ha, pastwiska – 16 ha, lasy – 360 ha, tereny zabudowane – 28 ha oraz inne grunty – 49 ha.

Po raz pierwszy Wałycz wzmiankowany jest w dokumentach źródłowych w 1312 r. Wówczas wieś była własnością zakonną. Krajowy mistrz Konrad Sack nadał sołtysowi Marcinowi 56 łanów ziemi na lokację wsi. W 1338 r. sołtys Marcin otrzymał od wielkiego mistrza Dytrycha von Altenburg 11 nowych łanów. Od 1466 r. Wałycz był własnością królewską. Dzierżawcą wsi był najpierw Marcin Dulski (1550 r.), następnie podskarbi wielki koronny, Jan Kazimierz Krasieński (1664 r.), a po nim kasztelan elbląski Bartłomiej Bagniewski (1748 r.). W 1801 r. Wałycz przejęła rodzina Działowskich - Augustyn Działowski, po nim majątek Wałycz dziedziczył syn Franciszek (1856 r.), w 1867 r. Franciszek Działowski przekazał Wałycz synowi Zygmuntowi, w 1878 r. majątek Wałycz należał do Antoniego Działowskiego. Od 1921 r. na długie lata właścicielem majątku został hrabia Aleksander Dąbski. Po II wojnie światowej majątek Wałycz został upaństwowiony i funkcjonował jako PGR. W latach 90 XX wieku wymienione dobra przejęła Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa. Obecnie zespół pałacowy jest własnością prywatną i jest poddawany renowacji.

W latach 1892 – 1939 w Wałyczu istniała Szkoła Powszechna, w 1930 r. placówka liczyła 46 uczniów. Szkoła ta w okresie okupacji hitlerowskiej uległa zniszczeniu.

Wieś posiada korzystne położenie krajobrazowe, ciekawe walory przyrodnicze i jest ogólnie zadbana. Wokół części domostw są ogródki, krzewy ozdobne lub skwery trawnikowe. Działalność gospodarczą na terenie Wałycza prowadzi kilkanaście podmiotów głównie branży, handlowej i usługowej (2 sklepy spożywczo - przemysłowe, 2 warsztaty samochodowe, 2 zakłady stolarskie, tartak, magazyn nawozów rolniczych, punkt sprzedaży węgla oraz skup złomu). Dzieci i młodzież uczęszczają do nowo rozbudowanego i dobrze wyposażonego Zespołu Szkół (Szkoły Podstawowej i Gimnazjum) w Myśliwcu. We wsi funkcjonuje nowo wybudowana świetlica wiejska oraz biblioteka publiczna i Punkt Przedszkolny.

Życie mieszkańców Wałycza skupia się głównie wokół własnych domostw, ludzie są dobrze zorganizowani, bieżące problemy i nurtujące społeczność sprawy rozpatrywane są na zebraniach sołeckich, u sołtysa bądź przy okazji okolicznościowych spotkań. W Wałyczu istnieje aktywnie działające Koło Gospodyń Wiejskich, które jest organizatorem pokazów kulinarnych i konkursów. Dużą rolę w życiu wsi pełni Sołtys i Rada Sołecka. Organizowane są zabawy i okolicznościowe spotkania dla całej społeczności wiejskiej.

Punkt Przedszkolny w Wałyczu

Punkt Przedszkolny w Wałyczu

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Cenną wartością historyczną Wałycza jest zespół pałacowo-parkowy złożony z dworu murowanego pochodzącego z II połowy XIX wieku, rozbudowanego na początku XX wieku i odnowionego w latach 80 - tych XX wieku. Rezydencję tworzy pięć symetrycznych segmentów. Centralną, piętrową część o cechach klasycznych i rokokowych wieńczy parapany z balustradą. Na parawanie elewacji frontowej znajduje się trójkątny naczółek. Niższe segmenty posiadają piętrowe attyki o wolutowych opływach, a skrajne segmenty parterowe wyróżniają się pseudorokokowymi gzymsami. Od 1921 roku właścicielem posiadłości w Wałyczu był hrabia Aleksander Dąbski. Pałac otoczony jest parkiem krajobrazowym z połowy XIX wieku, z zachowanym pierwotnym układem przestrzennym, okazałym ponad 100 letnim drzewostanem i niewielkim stawem. W południowo wschodniej części pałacu znajdują się zabudowania gospodarcze zgrupowane wokół prostokątnego dziedzińca: budynek gospodarczy, gorzelnia, kuźnia i obora. Na północ od zespołu usytuowane są dwa czworaki z XIX wieku. W 1987 roku pałac poddano gruntownym pracom modernizacyjnym. Obiekt wpisany jest do rejestru zabytków 18 stycznia 1985 r. Obecnie stanowi własność prywatną..

Zespół pałacowo-parkowy w Wałyczu.

ANALIZA ZASOBÓW

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
walory krajobrazu			X	
walory przyrodnicze			X	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	X			
gleby			X	
kopaliny	X			
Środowisko kulturowe				
walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe			X	
walory zagospodarowania przestrzennego				X
zabytki			X	
zespoły artystyczne	X			
Dziedzictwo religijne i historyczne				
miejsca, osoby i przedmioty kultu	X			
święta, odpusty, pielgrzymki	X			
tradycje, obrzędy, gwara	X			
legendy, podania i fakty historyczne		X		
ważne postacie historyczne związane z miejscowością				X
specyficzne nazwy lokalne	X			

Obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową				X
działki pod domy letniskowe	X			
działki pod zakłady usługowe i przemysł, pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe				X
tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (spichlerze, kuźnie, młyny)	X			
placze i miejsca publicznych spotkań				X
miejsca spotkań i rekreacji				
Gospodarka, rolnictwo				
specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)		X		
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe				X
możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X			
Sąsiedzi i przyjezdni				
korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna),			X	
ruch tranzytowy		X		
przyjezdni stali i sezonowi		X		
Instytucje				
placówki opieki społecznej	X			
szkoły	X			
światlice wiejskie				X
Inne (Punkt Przedszkolny)				X
Ludzie, organizacje społeczne				
OSP	X			

KGW			X	
Stowarzyszenia	X			
Darczyńcy i sponsorzy		X		

Analiza SWOT

<p>1. Silne strony:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korzystne połączenie drogowe, korzystne położenie geograficzne i przyrodnicze, - bliskość dworca kolejowego linii Toruń Iława - Olsztyn - istnienie obiektów zabytkowych - czyste powietrze - bliskość terenów leśnych, - aktywnie funkcjonujące KGW, - życzliwi i chętni do pracy mieszkańcy - aktywne uczestnictwo części mieszkańców wsi w dorocznych konkursach „Piękna Zagroda”. 	<p>2. Słabe strony:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrzeba rozbudowania istniejącej sieci wodociągowej, - brak boiska wielofunkcyjnego - stosunkowo mała liczba firm i punktów usługowych, - brak aktywnych organizacji młodzieżowych, - brak zespołów artystycznych i organizacji pozarządowych.
<p>3. Szanse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwość zrzeszania się rolników w grupach producenckich, - możliwość poszerzania oferty agroturystycznej, - szansa na utworzenie lokalnych zespołów artystycznych, - poprawa warunków komunikacyjnych i gospodarczych poprzez naprawę lokalnych dróg asfaltowych - montaż oświetlenia energooszczędnego miejsc publicznych - instalacje odnawialnych źródeł energii 	<p>4. Zagrożenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa, - utrzymujące się bezrobocie, - ucieczka młodzieży ze wsi do miasta i wyjazdy za granicę w celu poszukiwania pracy - brak perspektyw życiowych dla ludzi młodych, - słaba opłacalność produkcji rolnej.

Mieszkańcy marzą, aby wieś miała dobrą infrastrukturę drogową, zwracała na siebie uwagę utrzymanym porządkiem w obejściach. Mili i uśmiechnięci ludzie, zorganizowani mieszkańcy, którzy kultywują wcześniejsze tradycje przodków i pielęgnują je. Bogata oferta dla dzieci i młodzieży, modernizacja boiska sportowego. Dla osób dorosłych spotkania na festynach w świetlicy wiejskiej. Mieszkańcy pragną rozwijać się proekologicznie, każde gospodarstwo winno być podłączone do sieci wodociągowej i kanalizacji.

Mieszkańcy byliby szczęśliwi gdyby wyżej wymienione oczekiwania spełniły się.

Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

Określa się obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających rozwojowi miejscowości. Ze względu na jego cechy funkcjonalno-przestrzenne i położenie obejmował on będzie całą miejscowość Wałycz. Na tym obszarze mieściła się będzie m.in. rozbudowana sieć wodociągowa z przyłączami i boisko wielofunkcyjne.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WAŁYCZ NA LATA 2017 – 2024

Wizja rozwoju wsi: Wałycz wsią zasobną, estetyczną i nowoczesną. Dobrze się tu żyje i mieszka.

Priorytet	Cel przedsięwzięcia	Projekty	Źródła finansowania	Termin realizacji
I. Rozwój bazy materialnej i rekreacyjno - sportowej	Zaspokojenie potrzeb materialnych kulturalnych i rekreacyjno - sportowych mieszkańców wsi	1. Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Wałycza	UE -63,63% Gmina -36,37%	2017 - 2018
		2. Budowa boiska wielofunkcyjnego w Wałyczu	Ogółem 700.000,- UE -85% Gmina -15%	2018 -2019
		3. Organizowanie zajęć rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży.	Środki z funduszu sołectkiego, od sponsorów lub środki pozyskane w ramach ogłaszanych konkursów dotacyjnych.	2017-2024
II. Aktywizacja mieszkańców do działań na rzecz własnego środowiska	Integracja społeczeństwa wiejskiego	1. Organizowanie okolicznościowych spotkań, zebrań, warsztatów i szkoleń dla dorosłych.	koszty własne organizatora oraz środki pozyskane od sponsorów	corocznie
		2. Współdziałanie w organizowaniu dorocznych dożynek sołectkich	działalność społeczna – koszty własne uczestników.	corocznie
		4. Organizowanie wiejskich festynów integracyjnych: np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Święto Pieczonego Ziemniaka, Andrzejki, Spotkanie Wigilijne.	środki własne sołectkie - 50% Sponsorzy -50%	corocznie
III. Dbałość o otoczenie oraz wizerunek i	Poprawa standardu życia, zdrowia i	1. Przebudowa dróg,	Ogółem 800 tys.zł, UE - 65% Gmina -35%	2018 oraz w miarę potrzeb

estetykę wsi	bezpieczeństwa mieszkańców	2. Uczestnictwo mieszkańców wsi w dorocznym gminnym konkursie „Piękna Zagroda”.	koszty indywidualne uczestników-100%	2017-2024
		3. Podejmowanie działań proekologicznych-przestrzeganie segregacji śmieci i odpadów w gospodarstwach domowych	koszty indywidualne mieszkańców 100%	2016-2024
		4. Montaż oświetlenia energooszczędnego na terenie Wałycza	UE - 85% Gmina -15%	2018 - 2024
		5. Instalacje odnawialnych źródeł energii ograniczających emisję dwutlenku węgla.	UE - 85% Gmina -15%	2018 - 2024

Możliwość realizacji zadań ujętych w Planie Odnowy Miejscowości Wałycz warunkowana jest sytuacją finansową sołectwa i gminy oraz możliwością pozyskania środków finansowych z innych źródeł, w tym z Unii Europejskiej i może być weryfikowana.

Zarządzanie:

Za wdrażanie i promocję projektów ujętych w Planie odpowiedzialna jest Rada Sołecka. Na szczeblu Gminy powyższe działania koordynuje wyznaczona przez Wójta Gminy osoba. Komunikacja społeczna polegać będzie na bieżącym zamieszczaniu informacji na stronie internetowej Gminy oraz na łamach „Gminnych Wieści”.